

15. 4. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ústavní soud k otázce výživného pro rodiče s nadstandardním příjmem

Dne 16. 12. 2015[1] se Ústavní soud (dále jen ÚS) vyjádřil k výši výživného v případě povinného rodiče s vysoce nadprůměrnými příjmy. O objektivizaci výživného a stanovení jeho minimální i maximální hranice probíhala v minulosti řada diskuzí. Na jedné straně stojí potřeba sblížení rozhodovací praxe opatrovnických soudů v zájmu právní jistoty účastníků, na straně druhé (rodině-právní oblasti tolik vlastní) potřeba individuálního zhodnocení každého jednotlivého případu. Nicméně v našem právním řádu tradičně žádné hranice výživného stanoveny nebyly a nejsou[2], i když je třeba přiznat, že orientační tabulky Ministerstva spravedlnosti jsou často využívány advokáty i soudy.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ
**JAN STA
KOSTKA**

V uvedeném nálezu se Ústavní soud zabýval otázkou, zda lze v nejlepším zájmu dítěte a s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu, výši výživného, včetně tvorby úspor, limitovat určitou horní hranicí či nikoliv. Za situace kdy dovolání ve věcech výživného není přípustné, podal otec ústavní stížnost poté, co mu bylo obecnými soudy vyměřeno výživné na jedno dítě ve výši 100.000 Kč měsíčně pro dobu po rozvodu společně s nedoplatkem v částce 10.160.000 Kč.[3] Z částky běžného výživného mělo být 30.000 Kč splatných k rukám matky a 70.000 Kč mělo být ukládáno na spořicí účet nezletilého.

Ústavní soud zcela přijal argumentaci stěžovatele a konstatoval, že stanovením vysokého výživného na nezletilé dítě obecné soudy porušily stěžovatelovo právo vychovávat své dítě, garantované mu čl. 32 odst. 4 LZPS. Stěžovatel v rámci stížnosti uvedl, že zákonné právo dítěte podílet se na životní úrovni rodičů (pakliže je tato nadprůměrná) se dostává do přímého střetu s jejich výchovnou povinností. Stanovením nadprůměrně vysokého výživného, včetně povinnosti tvořit dítěti úspory, soudy v podstatě omezují rodiče při volbě způsobu výchovy tím, že nastaví dítěti a priori životní úroveň bez ohledu na to, jaké životní hodnoty preferují jeho movití rodiče. Stěžovatel tvrdil, že „nemusí být pokaždé v nejlepším zájmu dítěte, aby toto s bezmeznou samozřejmostí těžilo z vysoké životní úrovně svých rodičů, dosahované jejich vlastní pílí a osobní přičiněním.“ Ústavní soud po posouzení věci překvapivě přisvědčil povinnému rodiči, když uvedl, že „soudce by při rozhodování o výživném neměl být pouhým počtářem, ale měl by se zamýšlet též nad smyslem a účelem výživného.“ Ve svém důsledku ÚS neřekl nic nového ani převratného, neboť soudce je vždy nucen posuzovat jak odůvodněné potřeby oprávněného, tak finanční možnosti a schopnosti povinného a podle § 915 NOZ má soud zákonnou povinnost posoudit životní úroveň rodičů tak, aby výše výživného byla s takto zjištěnou úrovní ve shodě.

Jistě nelze popřít, že v rámci výkonu rodičovské odpovědnosti má rodič právo své dítě vychovávat tak, aby bylo dostatečně finančně gramotné a o svou životní úroveň se v první řadě zasloužilo vlastní prací a pílí, bez ohledu na prostředí, do něhož se narodilo. Domnívám se však, že záměrné snižování výživného soudem tomuto bohublému účelu nepomůže a je v rozporu se stávající zákonnou úpravou. Je totiž právě úlohou rodičů vést své dítě ke skromnosti, pokoře a vědomí, že „bez práce nejsou koláče“, jak trefně konstatoval ÚS, ačkoliv finanční podmínky rodiny by dítěti umožňovaly pravý opak. Tuto výchovnou povinnost rodičů nelze přesouvat na soud a požadovat po něm (jak dovodil ÚS), aby nad rámec shora uvedeného ještě zjišťoval povinným rodičem preferované životní hodnoty, výchovné metody a na základě toho určil výživné v takové výši, aby dítěti nebylo soudní mocí vnucováno žít na vysoké životní úrovni, pakliže tuto jeho rodiče odmítají. Jsem toho názoru, že pokud povinný rodič s vysokými příjmy chce, aby jeho dítě znalo hodnotu peněz, pak k tomu má jistě mnoho jiných výchovných možností a soud jej stanovením výživného o takovou možnost nepřipravuje.

Výživné se navíc hradí k rukám druhého rodiče a ten má sám možnost rozhodnout, jak s částkou hospodařit, tj. jak velkou částku například dítěti vyplatit jako kapesné, jaké hračky či sportovní vybavení mu koupit a pakliže není běžné výživné zkonsumováno, může být rovněž odkládáno na spořicí účet nezletilého. Takový způsob výchovy by samozřejmě měl být výsledkem dohody obou rodičů, případně na základě § 844 NOZ rozhodne o záležitosti soud. K naspořeným penězům dítě získá přístup až se svou zletilostí, tudíž rodič má dost času na to, aby dítěti předal své životní hodnoty a dítě si tak osvojilo zdravý vztah k penězům a materiálním statkům. S tvrzením ÚS, že přiznáním vysokého výživného soudy omezují právo rodičů vychovávat své děti, tedy nelze souhlasit.

Na závěr je nutné si uvědomit, že ÚS dal tímto diskutabilním rozhodnutím každému povinnému rodiči do ruky velmi užitečný argument, kterým se může domáhat stanovení mnohem nižšího výživného, než na které by mělo oprávněné dítě nárok při důsledném dodržování zákonných ustanovení. Ačkoliv je tedy názor ÚS pochopitelný a snad i obhajitelný z morálních důvodů, mám za to, že je v rozporu s platným právem a s dosavadní praxí soudů.

JUDr. Kateřina Preiningerová,
advokátka

[Advokátní kancelář Jansta, Kostka spol. s r.o.](#)

Těšnov 1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 875 402-9

Fax: +420 221 875 401

e-mail: kancelar@jansta-kostka.cz

[1] Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 650/15 ze dne 16. prosince 2015.

[2] K tomu např. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. 9. 2006, č.j. 50 P 336/2006, ve kterém se stanoví, že nadprůměrnému příjmu rodiče je adekvátní i vysoce nadprůměrná výše výživného.

[3] Pro úplnost nutno dodat, že nezl. dítě bylo svěřeno do střídavé péče obou rodičů a matce soud stanovil vyživovací povinnost ve výši 15.000 Kč měsíčně.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)